

Рецензія
на освітньо-наукову програму «Право»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії –
за спеціальністю 081 «Право»
у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича

Загострення глобальних проблем сучасного людства свідчить про необхідність суттєвого прискорення становлення нової соціокультурної реальності, де найважливішу роль повинна відігравати сучасна система освіти, зокрема вища юридична освіта. В Україні певні кроки у напрямі реформи правничої освіти вже зроблено урядом і парламентом. У Законі України «Про вищу освіту» в редакції від грудня 2019 р. впроваджено положення щодо регульованих спеціальностей, якими є «право» та «міжнародне право», встановлено окремі процедури ліцензування освітньої діяльності за освітніми програмами таких спеціальностей, розширено використання технологій ЗНО при вступі на магістерські програми і закріплено Єдиний державний кваліфікаційний іспит як форму підсумкової академічної атестації. Разом із тим, подальше удосконалення юридичної освіти необхідне для напрацювання комплексного бачення результатів реформи, щоб зміни мали цілісний, а не фрагментарний характер.

Сьогодні очевидно, що реформування вищої професійної освіти, а особливо юридичної, слід пов'язувати з підготовкою нового покоління фахівців, здатних не просто відтворювати, а й генерувати нові знання, продуктивно використовуючи критично осмислений досвід минулого, результати наукових досліджень і практики сучасного виробництва. Усе більше усвідомлюється, що для правничої діяльності потрібні не тільки набуття практичного і методичного досвіду, а й цілеспрямована та спеціалізована фахова підготовка, доповнення її технічною складовою з використанням новітніх інформаційних технологій, з принциповою професійною орієнтацією на гуманістичні цінності.

Усвідомлення цих фактів знайшло своє відображення в освітньо-науковій програмі «Право» підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії – спеціальності 081 «Право», що розроблена укладачами-співробітниками юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Освітньо-наукова програма регламентує мету, очікувані результати, зміст, умови та технології реалізації освітнього процесу, оцінку якості підготовки випускника за спеціальністю 081 «Право». У цій програмі визначені прогнозовані компетентності виходячи із видів і завдань діяльності у сфері функціонування права, що забезпечують особливості цієї програми. Вони розподілені на загальні та фахові компетентності, найбільш відповідні для запропонованої програми. Фахові компетентності носять практичний характер і можуть бути використані у професійній діяльності майбутніх фахівців. Набуття перелічених компетентностей дозволяє сформувати якісно нового професіонала у практичній сфері – правотворчості, правозастосування, а також науково-педагогічної діяльності, здатного до вирішення нових суспільних викликів та продукування інноваційних ідей.

Освітньо-наукова програма дає можливість при успішному її проходженні сформувати в особи, що навчається за нею: 1) науковий світогляд, концептуальні та методологічні компетентності у галузі права, креативні навички, знаходити, формулювати та розв'язувати актуальні фахові проблеми; 2) спеціалізовані уміння, навички і методи, необхідні для переоцінки та розширення уже наявних знань у сфері права, продукування інноваційних ідей, концепцій, теорій тощо; 3) навички започаткування, планування, реалізації та коригування планомірного процесу ґрунтовного наукового дослідження у сфері правничої теорії і практики з дотриманням норм і правил академічної доброчесності; 4) навички критичного аналізу, оцінювання і синтезу нових та

комплексних ідей; 5) розвинути уміння і навички вільного спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами по навчанню, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому.

Зміст освітньо-наукової програми дозволяє сформувати концептуальні та методологічні знання, необхідні для залучення випускників у сферу професійної і науково-педагогічної діяльності. Послідовність вивчення навчальних дисциплін, їх перелік та обсяг відповідають структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» і покликані сприяти забезпеченню відповідності програмних результатів навчання запитам потенційних стейкхолдерів.

Визначений в освітньо-науковій програмі перелік її компонентів, їх логічна послідовність здатні забезпечити здобуття аспірантами теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, вирішення комплексних проблем у сфері професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, творчого підходу та пошуку альтернативних рішень, виконання власного наукового дослідження, результати якого міститимуть наукову новизну і матимуть значення для юридичної теорії та практики.

Кадрове забезпечення освітньо-наукової програми відповідає профілю навчальних дисциплін, що запропоновані. До викладання та практики залучені особи з підтвердженим рівнем наукової і професійної активності та юристи-практики за напрямом програми, що забезпечує зв'язок правничої науки та юридичної практики.

Зміст програми вказує на здатність забезпечити належну підготовку висококваліфікованих, конкурентоспроможних, інтегрованих у європейський і світовий освітньо-науковий простір фахівців у галузі права, спроможних вирішувати комплексні проблеми у сфері професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, продукувати нові теоретичні та прикладні ідеї, приймати відповідні організаційні та управлінські рішення у сфері правничої освіти або юридичної практики, що супроводжується глибоким переосмисленням наявних і створенням нових цілісних знань та професійною діяльністю.

З огляду на зазначене, освітньо-наукова програма «Право» підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії – за спеціальністю 081 «Право» у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича є актуальною та відповідає суспільним потребам щодо підготовки сучасного фахівця вищої кваліфікації з даної спеціальності.

Начальник Південно-Західного міжрегіонального управління Міністерства юстиції України (м.Івано-Франківськ)



В. О.Васильчук